

N:o 78.

Af herr **H. Eriksson** i Elgered, om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Att kommunallagarne tillkommit för att tillförsäkra kommunens medlemmar kommunal sjelfstyrelse, är nog ett obestriddigt faktum. Men att den kommunala rösträtten å landet, som lemnar en nästan obegränsad makt i *en enda* persons hand, icke står i harmoni med en dylik sjelfstyrelse, är äfven lika uppenbart. Detta förhållande framgår tydligt af statistiska centralbyråns berättelser rörande den kommunala rösträtten år 1871; ty enligt densamma innehade uti 54 af rikets 2,354 landskommuner en röstegande öfver hälften af hela fyrktalet, högsta fyrktalet på en person utgjorde uti 360 öfver $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$, uti 1,026 öfver $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{4}$, allt af hela fyrktalet. Att sådant måste med få undantag leda till maktnissbruk, ligger i öppen dag. Det är företrädesvis de större godsegarne och aktiebolagen — framför allt trävarubolagen — som genom sina respektive ombud tillgodose sina egna intressen på den stora allmänhetens bekostnad. Men om den kommunala rösträtten är en orättvisa, som med få undantag måste leda till maktnissbruk, då det gäller de *kommunala* angelägenheterna, så är detta fallet i ännu högre grad, när det gäller den kommunala rösträttens inflytande på det *politiska* lifvet.

Som vi alla veta, väljas å våra kommunalstämmor på grundvalen af den kommunala rösträtten de elektoror eller valmän, som sedan vid de respektive tingsställena sammanträda inför ortens domhafvande och välja landstingsmän, hvilka åter i sin tur vid landstingens sammanträdande förrätta valen till Första Kammaren, d. v. s. tillsätta ledamöterna af »vårt öfverhus». Den yttersta grundvalen för Första Kammarens sammansättning är alltså den kommunala rösträtten. Men med detta faktum för ögonen är det uppenbart, att en begränsning af den kommunala rösträtten å landet skulle äfven medföra eller rättare försäkra en reform af nämnda kammare;

och häri har man nog att söka anledningen till det energiska motstånd, som nämnda kammare ständigt förnyar, så snart denna fråga återkommer.

Nu är det en allmänt känd sak, att alla reformer af större betydelse stranda på grund af denna kammares motstånd. Detta ständiga motståndet af »vårt öfverhus», är orsaken till, att den allmänna meningen börjat fordra en reform af detsamma; men en sådan vinnes lättast, om en begränsning af den kommunala rösträtten varder en verklighet.

Då på grund af hvad jag sålunda anfört, denna reform måste vara billig och rättvis, och då genomförandet af densamma skulle blifva den säkraste borgen för ett i alla afseenden hofsamt framåtskridande i det politiska lifvet, samt då bakom densamma står hela den svenska nationen, så är jag förvissad om, att i en icke aflägsen framtid densamma varder af statsmakterna godkänd; och på grund deraf vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del antaga följande ändrade lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, sådan denna paragraf lyder i förordningen af den 26 oktober 1888:

§ 11.

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal; dock att, der för deltagande i sådana besvär, som åligga alla, hvilka inom kommunen erlægga kommunalutskylder, annan grund, än den för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet gällande, finnes särskildt stadgad, röstvärdet skall vid beslut öfver ärenden, som röra sådana besvär, beräknas efter den särskildt bestämda grunden. *Ej må någon utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar mot en tiondedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, eller i något fall för högre röstetal, än det, som enligt röstlängden sammanräknadt tillkommer öfriga röstegande. Uppkommer vid sådan beräkning af rösträtt bråktal, skall det bortfalla.*

Stockholm den 28 januari 1892.

Halvar Eriksson
i Elgered.